

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
 Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
 імені Михайла Бойчука
 Факультет декоративно-прикладного мистецтва
 Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.23. ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ УКРАЇНИ XIII–XVIII
СТОЛІТЬ

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	«Бакалавр» (освітній рівень перший)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»
Спеціалізація	В4.03 Мистецтвознавство
Освітня програма	ОПП «Мистецтвознавство»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс / семестр	2-й рік навчання (4 семестр)
Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів (150 годин)
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 52 год.
	Семінарські – 16 год.
	Практичні – 8 год.
	Самостійна робота – 74 год.
Форма підсумкового контролю	Екзамен (4-й семест)
Викладач (-і)	Кулівник Михайло Олександрович, старший викладач кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти
Контактна інформація викладача (-ів)	kulivnyk_m1@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Moodle: https://kdidpamid.edu.ua/academy/navchannya/dystancijne-navchannya/
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Дистанційні за домовленістю з ініціативи здобувача

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Історія мистецтва та архітектури України XIII–XVIII століть» присвячена комплексному вивченню еволюції вітчизняного
---------------------	---

	художнього процесу від періоду Галицько-Волинської держави до доби Гетьманщини. Курс охоплює трансформацію образотворчого, декоративно-ужиткового мистецтва та зодчества в контексті діалогу місцевих традицій із західноєвропейськими стилями — готикою, ренесансом, бароко та рококо. Особливу увагу приділено розквіту оборонного й сакрального будівництва, самобутній дерев'яній архітектурі, а також унікальному феномену козацького бароко. Здобувачі вищої освіти опанують еволюцію українського іконопису, становлення світського портрета й парсуни, а також розвиток графічного мистецтва та книгодрукування. У межах дисципліни висвітлюється вирішальна роль меценатства, релігійних братств і козацької старшини у формуванні національної культурної ідентичності. Освітній процес спрямований на формування у майбутніх мистецтвознавців практичних навичок стильової атрибуції, формально-стилістичного аналізу та наукової інтерпретації пам'яток. Засвоєння курсу закладає фундаментальну основу для подальшої дослідницької, експертно-оціночної та музейно-галерейної діяльності фахівців.
Мета й завдання навчальної дисципліни	Мета дисципліни «Історія мистецтво та архітектури України XIII–XVIII століть» – ґрунтовне ознайомлення студентів з історією виникнення, розвитком та специфікою архітектури, різних видів технік і матеріалів, а також навчити вірному, аналітичному підходу до сприйняття й розуміння творів архітектури різних епох, стилів і напрямків. Основні завдання навчальної дисципліни: – засвоєння ключових етапів еволюції та стильових особливостей українського мистецтва й зодчества XIII–XVIII століть; – опрацювання специфіки взаємодії місцевих художніх традицій із європейськими стилями — готикою, ренесансом, бароко та рококо; – вивчення типологічних рис сакральної, оборонної, цивільної та народної дерев'яної архітектури окресленого періоду;

	– простеження еволюції образотворчого мистецтва, зокрема іконопису, світського портрета, парсуни та друкованої графіки; – з'ясування впливу меценатства, релігійних братств і козацької старшини на формування тогочасного мистецького середовища; – формування практичних навичок формально-стилістичного аналізу, атрибуції та наукової інтерпретації пам'яток. У результаті вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання: знати: – основні стилістичні напрямки мистецтва та архітектури цього періоду, такі як готика, ренесанс, бароко та рококо; – історичний контекст розвитку мистецтва та архітектури в Європі та Україні в зазначений період; – характеристики провідних творів мистецтва: зразки живопису, скульптури, архітектури та декоративно-ужиткового мистецтва; – роль мистецтва та архітектури у формуванні культурної спадщини. вміти: – аналізувати твори мистецтва та архітектури з погляду стилістичних особливостей, символіки та художніх прийомів; – визначати етапи розвитку стилів на основі аналізу пам'яток мистецтва та архітектури; – порівнювати твори різних епох та регіонів, виявляючи спільні риси та відмінності; – інтерпретувати ідейно-естетичні аспекти творів мистецтва та архітектури в контексті їх історичного періоду.
Передумови вивчення дисципліни	Вступ до мистецтвознавства Історія мистецтва. Теорія мистецтва та аналіз творів. Протоісторія українського мистецтва Історія мистецтва та архітектури Давньої Русі
Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі мистецтвознавства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів даної галузі, а також суміжних спеціальностей, зумовлених комплексним підходом, проведення досліджень, та/або

	здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Фахові (предметно-специфічні) компетенції спеціальності (ФК)	СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

Структура навчальної дисципліни

Назва модулів і тем	Кількість годин				
	усього	лек	практ	сем	срс
4 семестр					
Змістовий модуль 1. Українське мистецтво XIII–XVI ст.					
Тема 1. Мистецтво Київської Русі XIII ст.	6	2			4
Тема 2. Архітектура та іконопис Галицько-Волинського князівства	6	2			4
Тема 3. Переосмислення візантійської традиції: галицька та волинська школи	12	4		2	6
Тема 4. Готичні впливи на українську архітектуру (Львів, Кам'янець-Подільський)	10	4		2	4
Тема 5. Ренесанс у архітектурі та скульптурі. (Італійські архітектори у Львові. Ансамбль площі Ринок)	6	2			4
Тема 6. Живопис та гравюра доби Ренесансу	6	2			4
Усього годин за ЗМ 1	46	16		4	26

Змістовий модуль 2. Українське мистецтво друга пол. XVII –XVIII ст.					
Тема 7. Особливості Козацького бароко	12	4		2	6
Тема 8. Традиції і новаторство Львівської художньої школи (Левицький, Пінзель, Данилович)	8	2	2		4
Тема 9. Архітектура козацької доби (Монастирі, церкви, оборонні споруди)	6	2		2	2
Тема 10. Дерев'яна архітектура XVII століття (Полісся, Карпати, Слобожанщина).	6	2			4
Тема 11. Іконопис XVII ст. (Київська, Волинська, Галицька школи)	10	4	2		4
Тема 12. Іконопис XVIII століття: зміна канонів і поява нових стилістичних рішень.	10	4		2	4
Тема 13. Гравюра та друкарство (Києво-Печерська лавра та Острозька академія)	10	4		2	4
Тема 14. Скульптура бароко в Україні	4	2		2	
Тема 15 Мистецтво гетьманської України (портретний живопис та символіка влади. Сарматський портрет)	16	4	2	2	8
Тема 16. Портретний живопис XVIII ст.	8	4			4
Тема 17. Українське мистецтво в контексті європейської культури доби Бароко	14	4	2		8
Усього годин за ЗМ 2	102	36	8	12	48
Усього годин в Семстрі 4	150	52	8	16	74

Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела

1. Асєєв Ю. С. *Професія – архітектор*. Київ: Будівельник, 1991.
2. Асєєв Ю. С. *Джерела. Мистецтво Київської Русі*. Київ, 1980.
3. Білецький П. *Український портретний живопис XVII – XVIII століть*. Київ: Мистецтво, 1969. 320 с.
4. Жолтовський П. М. *Український живопис XVII – XVIII ст.* Київ, 1978
5. Запаско Я. П. *Мистецтво книги на Україні в XVI – XVIII ст.* Львів, 1974.

6. Марченко М. І. Історія українською культури: з найдавніших часів до середини XVIII ст. Київ, 1961.
7. Овсійчук В. А. Українське мистецтво XVI – першої половини XVIII ст. Київ, 1985.
8. Овсійчук В. А. Українське малярство X–XVIII ст.: проблеми краси. Львів, 1996.

Додаткові джерела

9. Сак Л. М., Гельман М. І. Про композицію в скульптурі. Київ: Держ. вид-во образотв. мистецтва і муз. літератури, 1959.
10. Степовик Д. В. Історія української ікони X – XX ст. Київ, 1996.
11. Степовик Д. В. Скарби України. Київ, 1990
12. Толочко П. П. Київська Русь. Київ, 1996.
13. Тимофієнко В. І. Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття. Київ: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва. Головкивархітектура, 2002.
14. Тимофієнко В. І., Єрошев В. Ю. Українська садибна архітектура другої половини XVIII – першої половини XIX століття. Київ, 2000.
15. Школьна О. В. Великосвітські мануфактури князів Радзивіллів XVIII–XIX століть на теренах Східної Європи: монографія. Київ: Ліра-К, 2018. 192 с.
16. Школьна О. В. Шовк у побуті українців XVII–XIX ст. і питання його музейного експонування. *Питання теорії науки і техніки*. Київ, 2014. № 3. С. 61–75.
17. Юрченко Т. Г. Дерев'яна архітектура України. Київ, 1970.

Методи контролю та розподіл балів

Назви змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Вступ до методології мистецтвознавства	березень	Поточна	15
Змістовий модуль 2. Система методів сучасного мистецтвознавства	травень	Поточна	45
Екзамен	травень	Екзамен	40
РАЗОМ:			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія мистецтво та архітектури XIII–XVIII століть» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр) за спеціальністю В4 Образотворче мистецтво та реставрація КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2026. 22 с. Демонстраційний дидактичний матеріал.
Необхідні засоби	Ноутбук, планшет
Програмне забезпечення	Microsoft Office, Онлайн-ресурс Google Workspace for Education тощо
Матеріали, інструменти	Блокнот для конспекту, ручка

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політику щодо академічної доброчесності	Під час виконання навчальних завдань здобувачі зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Використання матеріалів з інтернет-ресурсів та інших інформаційних джерел допускається виключно за умови обов'язкового коректного посилання на джерело. Письмові роботи підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до оцінювання за умови, що обсяг коректних текстових запозичень не перевищує 30%. У разі виявлення плагіату або інших форм порушення академічної доброчесності робота не зараховується, а здобувач отримує 0 балів із обов'язковим повторним виконанням завдання. Списування під час контрольних заходів і підсумкового оцінювання забороняється, зокрема із використанням мобільних пристроїв. Застосування мобільних пристроїв дозволяється лише у випадках, передбачених форматом он-лайн тестування.
---	--

	Під час усіх форм поточного та рубіжного контролю порушення академічної доброчесності не допускаються. У разі відсутності здобувача під час контрольного заходу без поважної причини він втрачає право на отримання відповідних балів; можливість повторного складання визначається викладачем із встановленням додаткового терміну виконання завдань.
Політика щодо відвідування занять	Відвідування навчальних занять є обов'язковою складовою системи оцінювання та враховується під час нарахування балів. За наявності поважних причин (зокрема стану здоров'я або участі в міжнародних освітніх програмах) здобувач може навчатися в дистанційному (онлайн) форматі за попереднім погодженням із викладачем із подальшим представленням результатів виконаних завдань під час консультації. Пропуски занять без поважних причин не допускаються. Поважність причин має бути підтверджена відповідними документами або завчасним повідомленням викладача. Запізнення на заняття без обґрунтованих підстав також вважаються порушенням навчальної дисципліни.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Усі навчальні завдання, визначені програмою дисципліни, підлягають обов'язковому виконанню у встановлені строки. У разі виникнення заборгованості її усунення здійснюється протягом одного тижня після завершення визначеного терміну. Завдання, подані з порушенням строків виконання без поважних причин, оцінюються зі зменшенням балів і можуть бути зараховані в межах 50% від максимально можливої оцінки.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	Навчальна дисципліна передбачає роботу в колективі та взаємодію учасників освітнього процесу. Навчальне середовище в аудиторії ґрунтується на принципах доброзичливості, творчої співпраці та відкритості до конструктивної критики. Під час занять здобувачі зобов'язані перевести мобільні пристрої у беззвучний режим. За необхідності допускається тимчасовий вихід з аудиторії за погодженням із викладачем, за винятком залікових і екзаменаційних форм контролю. Заохочується висловлення власної позиції щодо теми заняття за умови її аргументованості та опори на аналітичні висновки, сформовані під час практичної та самостійної роботи.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза межами аудиторних занять офіційним каналом комунікації з викладачем є електронна пошта. Листування здійснюється у робочі дні до 18:00 з дотриманням встановлених правил: у темі листа обов'язково зазначається назва навчальної дисципліни; у тексті повідомлення необхідно

	вказати прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти (анонімні звернення не розглядаються); файли мають бути підписані за схемою «прізвище_назва завдання». Допустимі формати файлів: текстові матеріали — doc, docx; ілюстративні матеріали — jpeg, pdf. Консультації викладача в приміщенні закладу вищої освіти проводяться у визначені дні та години. У разі службового відрядження, тимчасової непрацездатності або інших об'єктивних обставин викладач залишає за собою право перенести заняття на інший день за попереднім погодженням з адміністрацією та студентами.
--	--

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

Розробник (розробники) силабусу
навчальної дисципліни

Кулівник М.О.
(підписи, прізвища, ініціали)

Гарант освітньої програми

Кашшай О.С.
(підписи, прізвища, ініціали)

Завідувач кафедри

Кашшай О.С.
(підписи, прізвища, ініціали)

Силабус затверджено
на засіданні кафедри мистецтвознавства та мистецької освіти
(назва кафедри)

від « 27» серпня 2025 р., протокол № 1